

ÖZET

HAŞHAŞTA (*Papaver somniferum* L.) BAZI TARIMSAL ÖZELLİKLER İLE YAĞ VE MORFİN MİKTARININ BELİRLENMESİ

Şule İNAN

Yüksek Lisans Tezi, Tarla Bitkileri Anabilim Dalı
Tez Danışmanı: Prof. Dr. Mustafa Ali KAYNAK
2013, 49 sayfa

Bu çalışma haşhaşta (*Papaver somniferum* L.) önemli tarımsal özellikler ile yağ ve morfin miktarının belirlenmesi amacıyla, 2012–2013 üretim yılında Denizli ilinde yürütülmüştür. Çalışmada, yedi haşhaş çeşidi (Ofis 3, Ofis 8, TMO 1, Ofis 96, Afyon 95, TMO 3 ve Yerel Çeşit) materyal olarak kullanılmıştır. Deneme, tesadüf blokları deneme desenine göre, dört tekerrürlü olarak kurulmuştur. Çalışmada, çeşitler arasında çiçeklenme gün sayısı, fizyolojik olgunlaşma gün sayısı, morfin oranı, tohum verimi, kapsül verimi, yağ verimi ve morfin verimi özellikleri yönünden önemli oranda farklılık olduğu, bitki boyu, kapsül eni, kapsül boyu, kapsül indeksi, bitkideki kapsül sayısı, bin tohum ağırlığı ve ham yağ oranı özellikleri yönünden ise farklılıkların önemli olmadığı belirlenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre çiçeklenme süresi 197-205 gün arasında gerçekleşmiş olup, fizyolojik olgunlaşma süresi 225-235 gün arasında değişmiştir. Araştırmamızda bitki boyu 93.23-107.55 cm, kapsül eni 34.38-39.30 mm, kapsül boyu 40.15-46.78 mm, kapsül indeksi %1.03-1.26, bitkideki kapsül sayısı 1.93-2.90 adet, bin tohum ağırlığı 0.52-0.59 g, ham yağ %49.05-51.32, morfin %0.56-0.92, tohum verimi 30.39-48.67 kg/da, kapsül verimi 30.92-56.22 kg/da, yağ verimi 14.96-24.40 kg/da ve morfin verimi 0.21-0.36 kg/da arasında değişmiştir. Çalışmada, “Afyon 95”, “TMO 3”, “Ofis 3” ve “Yerel Çeşit” çeşitlerinin Denizli iline uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Haşhaş, tarımsal özellikler, yağ ve morfin miktarı.